

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

အဋ္ဌသာလိန်သာသာဋီကာ

၂၆၆

မူလဋီကာနိဿယ

၆၆၆၄

အရှင် ဇနကာဘိဝံသ

၏

အမှတ် (၂၇) ကျမ်းစာ

အဋ္ဌသာလိနိသာယာဋီကာ

[နောက်ပိုင်း၌ မူလဋီကာနိဿယနှင့် တွဲထားပါသည်။]

ပဌမအုပ်

၁၃၂၀-ခု

ဂျင်ထုဖုံး
နှုန်း - ၁၃၂

နယူးဘားမား ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်
အမရပူရမြို့။

အခြေခံ နိဒါန်း

သယံ ဗုဒ္ဓေါ သမ္မောဓေသိ၊ ဓမ္မေပိ ဓမ္မသတ္တိယော၊
အဟော နော တဿ သုတတ္တံ၊ အဟော နော ဓမ္မစိန္တနံ။

ယောဇိနော-ပါရမီတော်အား၊ စွမ်းပကားဖြင့်၊ ငါးပါးမာရ်နှင့်၊ အကြင်
ဘုရားရှင်သည်။ ဓမ္မေပိ - ရုပ်နာမ် ၂ ချက်၊ ဖြစ်တိုင်းပျက်သည့်၊ အသက်မနှော၊
တရားသဘောတို့ကို၎င်း၊ ဓမ္မသတ္တိယောပိ-တရားတိုင်း၏၊ ထင်ရှားရှိသည့်၊ သတ္တိ
အင်အား၊ စွမ်းပကားတို့ကို၎င်း၊ သယံ ဗုဒ္ဓေါ-ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၊ ရိပ်သာမြိုင်ဝယ်၊
ကိုယ်တိုင် စတင်၊ သိမြင်တော်မူသည် ဖြစ်၍။ သမ္မောဓေသိ - သိထိုက်သမျှ၊
ဝေနေယျကို၊ မြက်ဟလှစ်ဘော်၊ သိစေတော်မူခဲ့ပေပြီ။

တဿဇိနဿ - အောင်မြေ့နက်သန်၊ ဗောဓိမဏ္ဍယ်၊ အောင်လံစွင့်စွင့်၊
လွှင့် တလူလူ၊ ထို အောင်တော်မူ မြတ်ဘုရား၏။ သုတတ္တံ-တရားဓမ္မ၊ ဩဝါဒဖြင့်၊
နေညရွှင်ပျော်၊ သားတော်(သွီးတော်)ဖြစ်ရခြင်းသည်။ အဟော နော-ကိုယ့်တွက်
ကိုယ့်တာ၊ ကိုယ်ကျိုးပါသဖြင့်၊ ကိုယ့်မှာခုနယ်၊ ဪ... ဝမ်းမြောက်ဘွယ်ကြီး
ပါတကား။ ဓမ္မစိန္တနံ - ဓမ္မသက်သက်၊ ကြောင်းကျိုးဆက်၍၊ ဖြစ်ပျက်နေဟန်၊
ဖန်ဖန်ခွဲဝေ၊ ကြံစည်၍ နေရခြင်းသည်။ အဟော နော - ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တာ၊ သူ ငါ
တွေပျောက်၊ အလင်းရောက်ဘို့၊ ဝမ်းမြောက်ရွှင်ပျော်၊ ဪ... အရတော်
လေစွာတကား။

ပါရမီတော်အား။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို အာရုံယူ၍ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဘာဝနာ
ဖြင့် ချမ်းသာအေးမြ နေလိုကြသော သာဝကအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည်
ရှေးဥျားစွာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ပါရမီတော်များကို စဉ်းစားစိတ်ကူး၍ ကြည်နူးစေသင့်
ကြပါသည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ပါရမီတော်တို့ကို ဆည်းပူး စုဆောင်းတော်မူစဉ်
အခါ၌ ဂုဏ်ပကာသန လာဘ်လာဘနှင့် ဘဝစည်းစိမ်ကို တောင့်တတော်မမူ
ပါ။ ကိုယ်တော် တပါးတည်း၏ ချမ်းသာရေးကိုလည်း မြှော်တွေးတော် မမူပါ။
ကရုဏာတော် ကြီးမားလှသောကြောင့် သတ္တာတို့ကို ကယ်တင်နိုင်မည့် အရေး
ကိုသာ တွေးတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ တွေးတော်မူကာ ဒါနစသည် အလီလီသော
ပါရမီများကို ဖြည့်ကျင့်တော်မူရာ၌ ယခုခေတ် အထက်တန်း သူတော်ကောင်းတို့
သော်မှ အတုလိုက်၍ မမှီနိုင်အောင် မြင့်ခေါင်ကြီးမားတော်မူပါသည်။

မှန်ပါသည် - ဒါနပါရမီ ဖြည့်ကျင့်တော်မူရာ၌ သိဝိမင်း၏ မိမိမျက်လုံးကို
ထုတ်၍ လှူခြင်း၊ ဝေဿန္တရာမင်း၏ သားတော် သွီးတော်ကို လှူခြင်းမျိုးသည်
ယခုခေတ် သူတော်ကောင်းတို့ ကြံစည်ဘို့မျှ ခဲယဉ်းလှသော ဒါနပါရမီ ဖြစ်ပါ
ပေသည်။ ဘူရိဒတ်နဂါးမင်း စေမ္မယျနဂါးမင်းတို့၏ စည်းစိမ်ကြီးကိုစွန့်၍ အသက်
ကို မဇဲကွက်ဘဲ ဥပုသ်စောင့်ခြင်းမျိုးလည်း ယခုခေတ် သူတော်ကောင်းတို့ စိတ်ကူး
ရုံမျှ ခဲယဉ်းလှသော သီလပါရမီ ဖြစ်ပါပေသည်။

အခြေခံနိဒါန်း

လသားအရွယ် ငယ်လှသေးသော တေမိမင်းကလေး၏ ငရဲ၌ ဒုက္ခရောက်ပုံကို ကိုယ်တွေ ကြုံခဲ့ရသောကြောင့် ငရဲဒုက္ခနှင့် အဆက်အသွယ် နီးကပ်လှသော ရှင်ဘုရင်ဘဝကိုပင် အရှံကြီးရှံကာ ရှင်ဘုရင်ဘဝမှ လွတ်ထွက်နိုင်ဖို့အရေးကိုသာ မြှော်တွေးလျက် တဆွဲခြောက်နှစ်ကြာအောင် အ-ဟန် ဆွံ့ဟန် နားပင်းဟန်ကို ဇွဲသန်သန် မိဋ္ဌာန်တော်မူခြင်းသည် ယခုခေတ် သူတော်ကောင်းတို့ အားကျဘွယ် ကောင်းလှသော အမိဋ္ဌာန်နှင့် နေက္ခမ္မပါရမီတော်များ ဖြစ်ကြပါပေသည်။ ခန္တိ ဝါဒီရသေ့၏ ကလာဗုမင်းက လက်ခြေတို့ကို ဖြတ်စေရာ၌ ဒေါသလည်းမထွက် စိတ်အားလည်းမငယ်ဘဲ သည်းခံတော်မူနိုင်ခြင်းသည်လည်း အလွန် အားရဘွယ် ကောင်းသော ခန္တိပါရမီ ဖြစ်ပါပေသည်။

အဆင့်ဆင့် ရင့်လာပုံ။ ။ ဒါနစသော ပါရမီတော်များကို ဖြည့်ကျင့်ရာ၌ အသက်ကိုစွန့်၍ ဖြည့်ကျင့်နိုင်လောက်အောင် မြင့်ခေါင်ကြီးမားသော ပရမတ္ထ ပါရမီတော်များသည် သာမန် ဒါန သီလစသော နုသေးသောအခိုက်မှ အလယ် အလတ် ရင့်လာသော ဥပပါရမီအဖြစ်သို့ရေခံ၍၊ ထို ဥပပါရမီအခိုက်မှ တစထက် တစ တဘဝထက် တဘဝ တကမ္ဘာထက် တကမ္ဘာ ရင့်၍ ရင့်၍လာသော ပါရမီ တော်များ ဖြစ်ကြပါသည်။ ယခု မျက်မြင်မှာပင် ဒါန သီလစသော ကောင်းမှု၌ နုသေးသူတို့ တွန့်ဆုတ်ကြပုံ၊ ဥပုသ်ကိုမျှမကျိုးအောင် မစောင့်နိုင်ကြပုံ၊ အတော် အတန် ရင့်သူတို့ ဒါနပြုရဲကြပုံ၊ ဥပုသ်သီလ ရဟန်းသိက္ခာတို့ကို စောင့်ပုံအားဖြင့် အချင်းချင်း ကွာခြားပုံကို စဉ်းစားကြည့်ပါမူ လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ကြာအောင် အထုံရလာသော မုဒ္ဒလောင်းလျာ၏ ပါရမီတော်အတွက် အသက် စည်းစိမ်ကို စွန့်တော်မူနိုင်ခြင်း၌ သာမန်လူတို့၏ သာမန် ဒါန သီလ ဘာဝနာ အတွက် အားစိုက်ရသလောက်မျှသာ အားစိုက်ရပါလိမ့်မည်။

ပါရမီရင့်သလောက် ပညာရင့်။ ။ မုဒ္ဒမြတ်စွာ လောင်းလျာသည် ပါရမီ တော်များကို ဖြည့်တော်မူရာ၌ ဉာဏ်ပညာ ရင့်သန်ဖို့အရေးကိုသာ မြှော်တွေး တော်မူပါသည်။ ထိုသို့ ဉာဏ်ပညာရင့်သန်တော်မူလိုခြင်းမှာလည်း သတ္တာတို့အား လမ်းမှန်ကိုညွှန်ပြ၍ ကယ်တင်လိုသော ကရုဏာ ဆန္ဒတော်ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ယို့ကြောင့် ပါရမီတော်ရင့်သလော ဉာဏ်တော်လည်း ရင့်၍ရင့်၍ လာရာ အနတ္တ လက္ခဏာကို သိနိုင်သော သာသနာတော်နှင့် ကြိုကြိုက်ရာအခါဝယ် အံရိယာ ဖြစ်ဖို့ နီးကပ်နေသော သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်တိုင်အောင် အထပ်ထပ် အခါခါ ရခဲ့ ဘူးပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဘုရားဖြစ်ခါနီးဝယ် ပါရမီတော်လက်နက်ဖြင့် ဖြိုဖျက် ရမည့် ဒေဝပုတ္တမာရ် အပြင်ရန်ကို၎င်း၊ ဉာဏ်တော်လက်နက်ဖြင့် ဖြိုဖျက်ရမည့် ကိလေသာမာရ် အတွင်းရန်ကို၎င်း အသွယ်တကူ အောင်မြင်တော်မူပါသည်။ [မာရ်ငါးပါး အောင်မြင်တော်မူပုံကို ကစွည်းဘာသာဋီကာ ဇိနဝစနယုတ္တိဟိ သုတ်၌ ပြခဲ့ပါပြီ။]

အခြေခံနိဒါန်း

သယံဇာတ။ ။ ထိုကဲ့သို့ အပြင်မာရ် အတွင်းမာရ် ရန်အမျိုးမျိုးကို အောင်မြင်တော်မူသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကမ္ဘာလောကဝယ် သိမြင်ဘွယ် ဟူသမျှကို လည်း တစမကျန် မှန်သည့်အတိုင်း အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူပါသည်။ ထိုသို့ သိမြင်တော်မူရာ၌ လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအားလုံးက “ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ သူ ငါ ရှိ၏ ၊ အသက်ကောင် ဝိညာဉ်ကောင် အတ္တအကောင် ရှိ၏ ” ဟု သဘောတူ မှတ်ထင်၍နေကြသည်ကို “ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ သူ ငါ မရှိ၊ အသက်ကောင် ဝိညာဉ်ကောင် အတ္တအကောင်မရှိ ” ဟု အတိအလင်း ပယ်လှန်တော်မူ၍ “ ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတ ” ဟု ခေါ်ရသော ရုပ်နှင့်နာမ်တို့သာ အစစ်အမှန် ဧကန် ရှိ၏ဟု သိတော်မူပါသည်။

“ ထို ရုပ်နှင့်နာမ်တို့သည် မည်သည့်တရားက မည်သည့်တရားကို မည်သို့သော သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကာ အခိုက်အတန့်မျှဖြစ်၍ ချက်ခြင်းပျက်ရသော ဥဒယဝယ ဓမ္မ = ဖြစ်ပျက် သဘောတရားတို့သာ ဖြစ်ချေသည် ” ဟု သိတော်မူရာ၌ မည်သည့် ဆရာသမားအထံမှ နည်းမခံရဘဲ လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ကြားအောင် အဆင့်ဆင့် ရင့်၍လာသော ဉာဏ်တော်၏အစွမ်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဉာဏ်တော် အစွမ်းကြောင့်ပင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ (သမ္မာ- အမှားမရှိ အမှန်အတိုင်း သာ + သံ- ကိုယ်တော်တိုင် + ဗုဒ္ဓ- သိတော်မူသော ဘုရား) ဟု ပညာရှိအများတို့ လေးလေးစားစား လက်ခံ ယုံကြည်ကြပါသည်။

သမ္မာဓေသိ။ ။ မိမိ သိသောအရာကို သူတပါးအား နားလည်အောင် ပြောပြဖို့မှာ လွယ်ကူသောအရာမဟုတ်ပါ။ ပြောပြလိုသောစိတ်ဆန္ဒလည်း တချို့ ပုဂ္ဂိုလ်၌မရှိပါ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည်ကား မေတ္တာ ကရုဏာ ကြီးမားတော်မူလှသောကြောင့် ကိုယ်တော်မြတ် သိအပ်ပြီးသောတရားတို့မှ သူတပါးသိထိုက်သောတရား တချို့ကို ဟောပြောလိုသော စိတ်ဆန္ဒတော်လည်း ပြင်းပြတော်မူပါသည်။ ထို ဆန္ဒတော်အလိုက် ဟောပြောလိုသော သတ္တဝါနှင့် တွေ့လျှင် နားလည်အောင်လည်း ဟောပြောတော်မူနိုင်ပါသည်။ ဤ အဘိဓမ္မာ၏အစဖြစ်သော “ ကုသလာဓမ္မာ၊ အကုသလာဓမ္မာ၊ အဗျာကတဓမ္မာ ” ဟူသော အတိုချုပ်တရားတော် ၃ ပုဒ်ကို အကျယ် နည်းဖြင့် ဟောပြောတော်မူသောအခါ ထိုအချိန်က နတ် ဗြဟ္မာအများပင် နားလည် ကြပါသည်။ ယခုအချိန်မှာလည်း ထိုတရားတော်ကို မိမိတို့ နားလည်ကြပါသည်။ နားလည်ဖို့ကား-

“ လူ ” ဟု ခေါ်ရသော မိမိသည်ပင် ခန္ဓာကိုယ်ကို စိုက်၍ ဆင်ခြင်သောအခါ “ လူ ” ဟု ညွှန်ပြစရာ မရှိကြောင်းကို၎င်း၊ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ အရင်းခံ၍ ရှေးကံက စီမံလိုက်သောကြောင့် အမိဝမ်းတိုက် သားအိမ်ဝယ် ကိုယ်ခန္ဓာ၏ အရင်းခံ အစ ဖြစ်သော ကာယဒဿက (ကာယ ပသာဒနှင့်တကွ ရုပ်မှုန့် ၁၀ ခု အပေါင်း) မိန်းမ- ယောက်ျားဟု ကွဲပြားခြင်း၏ အရင်းခံဖြစ်သော ဘာဝဒဿက (ဘာဝရုပ်

နှင့်တကွ ရုပ်မှုန့် ၁၀ ခုအပေါင်း) စိတ်ဝိညာဉ်၏ တည်နေ့ဘို့ရာ ဝတ္ထုဒသက (ဝတ္ထုရုပ်နှင့်တကွ ရုပ်မှုန့် ၁၀ ခုအပေါင်း) ဤသို့ ကလောင်မှုန့် ၃ စည်း(ရုပ်မှုန့် ၃၀) မျှသာ စတည်၍ ရုပ်ဘက်ဆိုင်ရာက နေဝံထပ်တိုးသော ရုပ်မှုန့်ကလေးများ ပေါင်းမိကာ ကိုယ်ခန္ဓာဟု ထင်မြင်ရသော ရုပ်မှုန့် ရုပ်မွှား ရုပ်ကလောင်မှုန့် အစု အဝေးမျှသာ ဖြစ်ချေသည်ဟု၎င်း၊

ထိုရုပ်ကလောင် ၃ စည်းမျှ စတည်ချိန်ကပင် ရှေးကံကြောင့် ဉာဏ်ရှိသူ မရှိသူ ဟု ခွဲခြားနိုင်သော ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်ဓာတ်သည် တွဲဘက် စေတသိက်များနှင့်အတူ စတည်၍ ထိုစိတ်ချုပ်ပြီးနောက် ထိုကဲ့သို့သော စိတ် စေတသိက်အစုဟူသော နာမ် တရား အစဉ်အဆက်သာ ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်ပျက်နေသည်ဟု၎င်း၊ ရုပ်ခန္ဓာ၏ သွား ရပ် ထိုင် လျောင်း ဣရိယာပုထ် ၄ ပါး ပြောင်းမှုသည် ထို အရင်းခံ နာမ် တရားကြောင့်သာ ဖြစ်သည် ဟု၎င်း၊ ရုပ်သေးစင်ပေါ်၌ မင်းသွီး မင်းသား အရုပ် သည် ကြီးဆွဲသူက ပြုပြင်ပေးသောကြောင့် သွား ရပ် ကခုန် ဗျာပါရရှိနေပုံကဲ့သို့ ၊ ဤ ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်လည်း အတွင်းစိတ်၏ ပြုပြင်ပေးမှုကြောင့် သွားပုံ ရပ်ပုံ ထိုင်ပုံ လျောင်းပုံအားဖြင့် ဗျာပါရ ရှိနေသကဲ့သို့ ထင်ရသည်ဟု၎င်း၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် နားလည်ကြရပါသည်။

ဤသို့သော နားလည်မှုနှင့်တကွ “ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ သူ ငါ မရှိ၊ အသက်ကောင် ဝိညာဉ်ကောင် အတ္တအကောင် မရှိ၊ ဤ ရုပ်နာမ်တို့၏ အရင်းခံဖြစ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံလည်း အဝိဇ္ဇာတဏှာဟူသော အမှောင်ဓာတ် အစေးဓာတ် အကူ အညီ မပါလျှင် ဤရုပ် ဤနာမ် ဤ ခန္ဓာကိုယ်ကို မစီမံနိုင်၊ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာ တဏှာ အနည်းငယ်သာ ကျန်တော့သော အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကံ၏အစွမ်း ကြောင့်(ဘုံဘဝ၏ ထိပ်ဆုံးဖြစ်သော) နေဝသညာနာသညာယတနဘုံ၌ ဖြစ်ရ သောအခါ ရုပ်ခန္ဓာ မပါတော့ဘဲ စိတ်ဝိညာဉ်ကလေးတခုသာ (တွဲဘက် စေတ သိက်များနှင့်အတူ) ပဋိသန္ဓေ စတည်၍ တဘဝလုံးလည်း စိတ်ဝိညာဉ်ကလေး တခုသာ ဆက်စပ် တည်နေတော့၏။ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကုန်ခန်း၍ ရဟန္တာဖြစ် ပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်ကား ဤဘဝ၌ စီမံလိုက်သော ကံအရှိန်ကုန်သော အခါ အသစ် ဖြစ်သော ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ အဆက်မရှိတော့ဘဲ ရုပ်နာမ်ချုပ်ငြိမ်းခြင်းဟူသော သန္တိ ဓာတ်သာ ဆက်စပ်ရစ်လေတော့၏။ ထိုသန္တိဓာတ်ကား မပျက်မစဲ အမြဲလည်း တည်ရှိ၏ ” ဟု အားရပါးရ နားလည်ကြရခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ကျေးဇူးတော် ကြောင့်သာ ဖြစ်ပါသတည်း။

အဟော နော တဿ သုတတ္ထံ။ လောက၌ မည်သူမဆို ဆရာကောင်းကို ရှာလိုကြ၏ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည်ပင် ဘုရားဖြစ်တော်မမူမီက ဆရာကောင်းကိုရှာတော် မူခဲ့ပါသေး၏။ ထိုဆရာတို့၏တရားဖြင့် အားမရသေးသောကြောင့်သာ ကိုယ်တော် တိုင် ဉာဏ်အထူးရအောင် ကြိုးစားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ ဆရာကောင်းရဘို့

အခြေခံနိဒါန်း

အရေးမှာလည်း သေးငယ်သော ရှေးကံသည် လမ်းမှန်အောင် မညွှန်နိုင်ပါ။ မိမိ တို့ကား ပုဗ္ဗေစကတပုညတာ (အလွန်ကောင်းသောရှေးကံ) သမ္ပတ္တိစက်က ဤဘဝမျိုးရအောင် တွန်းပို့လိုက်သောကြောင့် ထူးမြတ်သောတရားကို ဟောပြ တော်မူနိုင်သော ဆရာတို့၏ ဆရာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သားကောင်း သွီးကောင်း ဖြစ်ရ သည်မှာ အလွန်အလွန် ဝမ်းမြော်ဘွယ်ကောင်းပါပေသည်။ မှန်၏ - မိမိတို့သည် ယခုတဘဝ၌ နေရာတိုင်းဝယ် စိတ်ကောင်းထားခြင်းမှ စ၍ ကောင်းသည်ထက် ကောင်းသော အတ္တသမ္ဘာပဏိမိ စက်ခလုတ်ကို နှိပ်လိုက်ရုံမျှဖြင့် တဘဝလည်း မက နှစ်ဘဝလည်းမက နိဗ္ဗာန်ထိအောင် သမ္ပတ္တိစက် အဆက်ဆက် လည်၍နေ မည်မှာ သေချာလှပါသည်။

အဟော နော ဓမ္မစိန္တနံ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်များသည် စိတ်ပါ လက်ပါ ကြားနာသင်ယူ၍ ကြံစည်စဉ်းစားနေရုံမျှဖြင့် စိတ်ချမ်းသာမှုကို ပေးနိုင်ပါ သည်။ ထို့ထက် တိုးကာ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ကြံစည်နေပါမူ ရုပ်နာမ်ဓမ္မကို အသစ်မရလိုတော့ဘဲ ဘဝဖန်ခါ သံသရာကြီးကို ငြီးငွေ့လောက်အောင် နိဗ္ဗိဒါ ဉာဏ်ကို ဆောင်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြို့ရွာအူသံ မဆူညံဘဲ လူသံတိတ်ချိန် ဝယ် ဆိတ်ငြိမ်သော ကျောင်းသင်္ခမ်းကလေး၌ လေအေးလေညှင်းတို့ တသင်းသင်း ခတ်နေစဉ် ခန္ဓာကိုယ်တွင် ထင်ရှားရှိနေသော ရုပ်နာမ် ၂ ပါး၏ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း ကြောင်းကျိုးမှီး၍ အသီးအသီး ဖြစ်ပျက်နေဟန်ကို ရုပ်ဝီထိ နာမ်ဝီထိ အစဉ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်သုံးသပ်သောအခါ မမြဲသော အနိစ္စသဘောကို၎င်း၊ အပျက် အပျက်တွေကို မြင်ရသောကြောင့် မကောင်းဒုက္ခ သင်္ခါရသဘောကို၎င်း၊ ဤ ခန္ဓာကိုယ်ကို စိုးပိုင်သော အတ္တ မရှိသောကြောင့်သာ (မပျက်စေလိုဘဲလျက်) ဖြစ်လေသမျှ ပျက်ရသည် ဟု အနတ္တသဘောကို၎င်း တွေးတော ကြံစည်၍ နေရ သည်မှာ နိစ္စသုခဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်ကို အလျင်အမြန် မြင်ဘို့အကြောင်း ဆုတမျိုးမျိုး တောင်းသူ အတွက် အဆက်ဆက် ဉာဏ်ပညာ ရင့်ဘို့အကြောင်းဖြစ်၍ အလွန် ကောင်းပါပေသည်။

အဘိဓမ္မဓမ္မောနာမ၊ သုဠဂန္ထိရဝိတ္ထတော၊
တဿာပုဋ္ဌကထာဋီကာ၊ တာဒိသာ သဒ္ဓအတ္ထတော။

အဘိဓမ္မဓမ္မောနာမ - ရုပ်နာမ် နှစ်ရပ်၊ ပရမတ်ကို၊ ဆတ်ဆတ်သိစရာ၊ အဘိ ဓမ္မာတရားတော်မည်သည်။ သုဠဂန္ထိရဝိတ္ထတော - အလွန်ခဲခက်၊ အလွန်နက်၍၊ ဆက်ဆက်ခံထယ်၊ ပြန့်ကျယ်လှပေ၏။ တဿ-ထို အဘိဓမ္မာခေါ်၊ ပါဠိတော်၏။ အဋ္ဌကထာဋီကာပိ-အနက်အဓိပ္ပါယ်၊ အသွယ်သွယ်ကို၊ ခြယ်လှယ် ဖွင့်ပြ၊ အဋ္ဌ ကထာ၊ ကျမ်းဋီကာတို့ သည်လည်း။ သဒ္ဓအတ္ထတော - သဒ္ဓါရုပ်တွေ၊ ပုဒ်အနေ နှင့်၊ မသွေလိုက်လျော၊ အနက်သဘောအားဖြင့်။ တာဒိသာ - ထိုပါဠိနှယ်၊ ခံ၍ ကျယ်သဖြင့်၊ မလွယ်မကူ၊ အလားတူပင် ဖြစ်ကြပေကုန် သတည်း။

အခြေခံနိဒါန်း

အဘိဓမ္မဓမ္မ။ ။အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သောတရားတော် များသည် အလွန်နက်နဲ ခက်ခဲကြပေကုန်၏။ ဤ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌ ပဌမဆုံး တွေ့ရသော “ကုသလာ ဓမ္မာ၊ အကုသလာ ဓမ္မာ၊ အဗျာကတာ ဓမ္မာ” ဟူသော တရားတော်ကို စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ထိုပါဠိတော်ကို မိမိတို့ဘာသာလို ပြန်ဆိုတတ် ရုံမျှဖြင့် မည်သည့်အဓိပ္ပါယ်ကိုမျှမသိနိုင်ပါ။ ဤနည်းအားဖြင့် “ဟေတုပစ္စယော၊ အာရမဏပစ္စယော” စသော ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်တိုင်အောင် ဘာသာပြန်နိုင်ရုံဖြင့် သဘောသကန် အမှန်မသိရဘဲ ခက်ခဲနက်နဲပုံကို စဉ်းစား၍ ကြည့်ကြပါ။

ထိုမျှလောက် နက်နဲခြင်းမှာလည်း သတ္တတို့၏မှတ်ထင်နေကျ ပြောဆိုနေကျ ဖြစ်သော “ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တာ၊ သူ၊ ငါ” စသော အယူအဆကို ထွင်းဖောက်၍ ရုပ် နာမ် ဟူသော အတွင်းရောက်အောင် ဟောပြောတော်မူခြင်း ကြောင့်သာ ဖြစ်ပါ သည်။ ထို အတွင်းသဘောကိုကား သတ္တတို့သည် မှန်ကန်စွာသိတို့ကို မဆို ထားဘဲ အနမဟဂ္ဂသံသရာဝယ် အတော်ပညာရှိဖြစ်ရာ ဘဝ၌သော်မှ အမှန်း အတားလောက်မျှသာ သိနိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ ထိုမျှလောက် နက်နဲ၍ ခက်ခဲသော ကြောင့်ပင် အဘိဓမ္မာတရားတော်ကို နှစ်ပေါင်းများစွာ လေ့လာကြသော နိုင်ငံ ခြားသား အချို့တို့သည် အဘိဓမ္မာ၏ အနှစ်သာရကို မရနိုင်သည့်အတွက် အဘိ ဓမ္မာတရားတော်ကို ဘုရားဟောမဟုတ် ဟုပင် ထင်မြင်ယူဆ၍ သုတ္တန်ပါဠိတော်၌ လာသော အဘိဓမ္မာသဘောများကိုလည်း တသုတ်နှင့်တသုတ် ရှေ့နောက်မညီ ဟု ဝေဘန်ကြပါကုန် သတတ်။

ဗုဒ္ဓစန္ဒေ အနုပုန္ဒေ၊ ဗုဒ္ဓါဒိစ္စေ အနုဂ္ဂတေ၊
တေသံ သဘာဝဓမ္မာနံ၊ နာမမတ္ထံ နနာယတိ။—ပရိဝါပါဠိတော်။

အဋ္ဌကထာ ဇီကာ။ ။ “အတ္ထ(အဋ္ဌ)-ပါဠိတော်၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို + ကထာ - ဖွင့်ပြကြောင်းစကား” ဟူသော အဋ္ဌကထာလည်း ထို သဘောတရား များကို ဖွင့်ပြရသောကြောင့် နက်နဲ ခက်ခဲရတော့မည်မှာ ဓမ္မတာပင်ဖြစ်ပါသည်။ ထို အဋ္ဌကထာ၏ မရှင်းသော အချက်များကို ထပ်ဆင့်၍ ဖွင့်ရသော ဇီကာသည် ကား အဋ္ဌကထာထက်ပင် ခက်ခဲသကဲ့သို့ ထင်ရပါသည်။ ဤအဋ္ဌသလိနီကို ဖွင့်ရ သော မူလဇီကာမှာမူ ဝါကျ အသုံးအနှုန်း ကျစ်လစ်လှသောကြောင့် ပိုချ သင်ယူဘို့ အရေး၌ တာဝန်လေးလျက် ရှိကြရပါသည်။

ဆက်ပါဥြးအံ့- “အဋ္ဌကထာ” ဟူရာ၌ ယခုအခါ သင်ယူနေရသော အဋ္ဌ သာလိနီ စသော အဋ္ဌကထာတို့သည် မူရင်းမဟုတ်ကြပါ။ မူရင်းအဋ္ဌကထာမှာ အရှင်မဟာကဿပ စသော မထေရ်မြတ်တို့ ပဌမသံဂါယနာ တင်တော်မူစဉ်က ပင် ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ ယခု ပိုချနေကြရသော အဋ္ဌကထာကား ထို ကျယ်ဝန်း လှသော ရှေးအဋ္ဌကထာကြီးကို အကျဉ်းချုံး၍ အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသစီစဉ်အပ်သော

အခြေခံနိဒါန်း

အဋ္ဌကထာသစ်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ အကျဉ်းချုံး၍စီစဉ်စေကာမူ လိုရင်းဖြစ်သော အဖွင့်တို့ကိုကား အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသသည် မပြုပြင်ပါ။ ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ထုံးစံ အတိုင်း မိမိတို့လက်လှမ်းမှီရာ အဖြစ်အပျက် အကြောင်းအရာ ဝတ္ထုတို့ကိုသာ ထည့်သွင်းထားပါသည်။

ထို့ကြောင့် ကုသလသဒ္ဓါ၏ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါက ဟူသောအဖွင့်၊ ဓမ္မသဒ္ဓါ၏ နိဿတ္တနိဇ္ဇိဝ ဟူသောအဖွင့်၊ ဤသို့စသော အဖွင့်များသည် ရှေးအဋ္ဌကထာ ကြီးမှားပင် ပါဝင်ပြီး အဖွင့်များဖြစ်ကြပါသည်။ ထို အဖွင့်များ၏ ခက်ခဲ နက်နဲ ပုံကို ဘာသာပြန်ရုံဖြင့် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် သဘောအမှန်ကို နားမလည်ခြင်းဖြင့် စဉ်းစားကြပါလေ။ ထိုသို့ နားမလည်နိုင်သောကြောင့်ပင် အဆက်ဆက် ဆရာ သမားကောင်းတို့ အထံဝယ် နည်းခံ၍ မသင်ယူဘဲ မိမိဘာသာ လေ့လာသူတို့က အဘိဓမ္မာသဘောတွေကို ဘုရားဟော မဟုတ် ဟု စွပ်စွဲခြင်း၊ မည်သည့်တရားနှင့် မည်သည့်တရားသည် ဆန့်ကျင်၏- ဟု ဝေဘန်ခြင်းမှာ သူတို့၏ အသိဉာဏ်ကို ဖွင့်လှန် ဖော်ပြခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

ဤ မြန်မာနိုင်ငံ၌ကား ဆရာအစဉ်အဆက်ပင် နေ့အခါ၌ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ် စသော အခြေခံအဘိဓမ္မာကို ပို့ချ၍ ညဉ့်အခါ၌ သရုပ်ခွဲပေးခြင်း၊ ဖဿ စသည် တို့၏ သဘောကို ပြောပြခြင်းဖြင့်၎င်း၊ မာတိကာ အရကောက်စသော ညဝါတို့ကို ရုပ်ဝီထိ-နာမ်ဝီထိနှင့်တကွ ပဋ္ဌာန်းအရကောံတိုင်အောင် ပို့ချပေးခြင်းဖြင့်၎င်း၊ အဘိဓမ္မာပါဠိတော် အဋ္ဌကထာဋီကာတို့ကို ပို့ချပေးခြင်းဖြင့်၎င်း၊ အဆင့်ဆင့် အဘိဓမ္မာတရားကို နားလည်စေကြပါသည်။ ထိုသို့ အပြည့်အစုံ သင်ယူမှသာ အဘိဓမ္မာ၏အရသာကို ကောင်းစွာ သုံးစွဲကြရသဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တာ သူငါမရှိ၊ ရုပ်နာမ်တို့သာ မိမိသဘောကို ဆောင်၍နေကြကြောင်းကို နားလည်နိုင်ပါသည်။

တသ္မာ တာ ဝါစယန္တေန , ဂုရုနံ နယနိဿိတာ၊
တာသံပိ ယုဂဋ္ဌာ ဗျာချာ, ဘာသာဋီကာ ကတာ မယာ။

တသ္မာ-ထိုသို့ဆိုင်ရာ၊ ဘိဓမ္မာ၏ လွန်စွာခက်ခဲ၊ နက်နဲ ကျယ်ဝန်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မယာ-သာသနာ့ဝန်၊ အားသွန်ကြီးပမ်း၊ ထမ်း၍နေရာ၊ ဤခန္ဓာ သည်၊ တာ-ထို ပါဠိတော်ပါ၊ ဋ္ဌကထာနှင့်၊ ဋီကာမလပ်၊ တရားမြတ်တို့ကို၊ ဝါစ ယန္တေန - ဆရာတို့ထုံး၊ နေ့စဉ်သုံးလျက်၊ နှလုံးသန့်ရှင်း၊ ပို့ချရင်းပင်၊ ဂုရုနံ- ကျောက်ထီးတန္တ၊ သဏ္ဍာန်ပြုဘို့၊ ဗိုလ်လူ ထိပ်ထား၊ ရှေးရှေး ဆရာတော်ဘုရား တို့၏၊ နယနိဿိတာ-အနု မစု၊ ဂဏ္ဍီစုနှင့်၊ ရှုဘွယ်နိဿယည်း၊ နည်းစုံမှီးသော၊ တာသံပိ - အဘိဓမ္မာ၊ ဋ္ဌကထာနှင့်၊ ဋီကာမူလ၊ ထို နှစ်ဝတို့၏လည်း၊ ယုဂဋ္ဌာ ဗျာချာ-ရှေ့ဆင့် နောက်ဆင့်၊ အစုံအဖွင့်ဖြစ်သော၊ ဘာသာဋီကာ-အမိန့်မြဲမာ၊ ကိုယ့်ဘာသာဖြင့်၊ ဋီကာဖွင့်နည်း၊ နိဿယည်းကို၊ ကတာ-နောင်လာနေခံသား၊ အကျိုးများဘို့၊ ကြိုးစားတည်ထွင်၊ စီရင်အပ်ပါသတည်း။

(ခ)

အခြေခံနိဒါန်း

ဘာသာဒီကာ။ ။ မိမိသည် ကျေးဇူးရှင်များ၏ ထုံးစံအတိုင်း ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ (အဘိဓမ္မာအတွက် မူလဒီကာကိုပါ) တွဲဘက် ပို့ချသောအခါ နောက်ထပ်တဖန် ပြန်၍ ပို့ချနိုင်လောက်အောင် အသက်အရွယ် မကျန်တော့ရ ကား ချနက် နိဿယနှင့်အဓိပ္ပာယ်တို့ကို ဘာသာဒီကာအဖြစ်ဖြင့် ကျန်ရစ်အောင် စီစဉ်လေ့ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ မူလဒီကာတို့ကို တွဲဘက်ပို့ချသောအခါလည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင် စီစဉ်ရပါသည်။

စီစဉ်ပုံ။ ။ ထိုသို့ စီစဉ်ရာ၌ အနုဒီကာ မရဒီကာ ယောဇနာနှင့် ပြည်ဆရာ တော်၏နိဿယ မြို့ပြင်ကြီး ဝဏ္ဏိတို့ကိုပါ အချိန်ရသမျှ ကြည့်ရှု၍၎င်း၊ ပို့ချစဉ် စာဆိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဖတ်စေ၍၎င်း စီစဉ်ပါသည်။ ထိုမျှလောက် ကြီးကြီးစားစား ပို့ချပြီးနောက် ရိုက်နှိပ်ချိန်မရောက်သေးမီ အထပ်ထပ်ကြည့်ရှုကာ ရိုက်နှိပ်ချိန် မှာလည်း ကိုယ်တိုင်ကြည့်ရှု၍ စာချဘုန်းကြီးများကိုလည်း ကြည့်ရှု ပြင်ဆင်စေပါ သည်။ ထိုမျှလောက် ကြီးစားပါသော်လည်း အမှားအယွင်းကား ကင်းလောက် ငြိဟ ဝန်မခံနိုင်ပါ။ အလွန် နက်နဲသောကျမ်းစာဝယ် မိမိဉာဏ်၏ မထေခံမီခြင်း အမှတ်တမဲ့ဖြစ်ခြင်းတို့ကြောင့် ချွတ်ယွင်းချက်ကား ရှိပါလိမ့်ဥားမည်။ ထိုချွတ်ယွင်း ချက်များအတွက် ပြင်ဆင်၍ ရှုစားကြပါရန် ခွင့်ပန်ပါသည်။

ယဒိ ဥတ္တံ အယုတ္တတ္ထံ၊ ပမာဒေန ဘမေနဝါ။
ဝစော မယာ ဒယာဝန္တော၊ သန္တော သံသောဓယန္တု တံ။

ရည်ရွယ်ချက်။ ။ အဘိဓမ္မာကို ပို့ချသောဆရာသည် အဋ္ဌကထာကိုသာ အဓိပ္ပာယ်ပြောခြင်းထက် အဋ္ဌကထာဖွင့်ချက်ကို ပါဠိတော်၌ သွင်း၍ ပြောခြင်းက သာ၍ နားလည်စေနိုင်သောကြောင့် ပါဠိတော်ကိုပါ တွဲဘက် ပို့ချသင့်ပါသည်။ အဋ္ဌကထာ၏ အဓိပ္ပာယ်များလည်း မူလဒီကာ၌ များစွာ ပါဝင်နေရကား မူလ ဒီကာ မပါဘဲ အလွတ် အဓိပ္ပာယ်ပြောခြင်းထက် မူလဒီကာကို တွဲဘက် ပို့ချ၍ အဓိပ္ပာယ်ပြောခြင်းက သာ၍ရှင်းလင်းစေပါသည်။ အနက်ဉာဏ် အတော်အတန် ရှိပြီးပုဂ္ဂိုလ်များသည် မူလဒီကာကို ဆိုနိုင်လေ့ရှိပါသည်။ မူလဒီကာကို အနက် ထင်အောင် လေ့လာပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိနည်းသုတ္တန်ဒီကာတို့ကို ကြည့်ရှု ဘို့ရန် ဝန်မလေးတော့ပါ။ ထိုသို့ အကျိုးများလှသည့်အတွက် တွဲဘက်ပို့ချစေလို သင်ယူစေလိုသောကြောင့် စာ တအုပ်ထည်းဝယ် အဋ္ဌကထာ ဘာသာဒီကာ၏ နောက်၌ မူလဒီကာနိဿယအဓိပ္ပာယ်ကိုပါ တွဲဘက် စီစဉ်ထားပါသည်။

အရှင် ဇနကာဘိဝံသ သာသနာသကရာဇ်
၂၅၀၈။

မှတ်တမ်းအက္ခရာစဉ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်		စာမျက်နှာ
အကုသလာဉ် အ-အနက်	....	.... ၂၀၄
အက္ခိတ္တော, အနုပတ္တုဋ္ဌော	....	.... ၁၄၃
အဗ္ဗသံ ဝဋုမာယနံ	....	.... ၁၀၀
အဇ္ဈတ္တာ	....	.... ၃၃၇
အဇ္ဈတ္တဇ္ဈတ္တ	....	.... ၃၄၁
အဇ္ဈာယကော	....	.... ၁၄၉
အဋ္ဌမုခါ ဝါဒယုတ္တိ	....	.... ၃၉
အဋ္ဌသာလိနီ	....	.... ၄၃၀
အတ္တတ္ထပရတ္တစသည်	....	.... ၄၆၉
အတ္တဟိတပဋိပန္နစသော ပုဂ္ဂိုလ် ၄ မျိုး	....	.... ၄၀၄
အဘိရဒသိလေမဇ္ဈေ	....	.... ၂၅၄
အထဝါ၏ အနက်	....	.... ၃၀၉
အတ္ထိသဒ္ဓါ သမ္ပဒါနံ မဇ္ဇ	....	.... ၃၁၀
အတ္ထိ ဟေဟိတိ	....	.... ၁၅၂
အတ္ထုဒ္ဓါရ, အတ္ထုဒ္ဓေသ	....	.... ၂၇၇
အန္ဓုဗ္ဗရေ	....	.... ၂၀၅
အဒ္ဓေဇ္ဈဝစနာ	....	.... ၁၉၀
အဓိကာရေန	....	.... ၁၀၆
အဓိဂမနိဒါနံ	....	.... ၁၃၉
အဓိဋ္ဌာန	....	.... ၂၀၀
အဓိဝစန၏ ပုဒ်ပြီးတမျိုး	....	.... ၆၄၁
အဓိဝစနာ ဓမ္မာ	....	.... ၃၇၀
အဓိဝါသနခန္တိ	....	.... ၃၇၆
အနမတဂ္ဂေါ	....	.... ၆၃
အနဝဇ္ဇ	....	၂၇၄, ၂၀၅
အနဝဇ္ဇပိဏ္ဍ	....	.... ၁၆၂
အနဝဇ္ဇ, သုခဝိပါက ၂ မျိုးဆိုရကျိုး	....	.... ၅၂၁
အနိယပစ္စည်း ကတ္တားဟော	....	.... ၆၃၆
အနုပဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ	....	.... ၂၇၃
အနုပဗ္ဗိကထာ	....	.... ၁၆၅
အနောတတ္တဒဟ	....	.... ၀၅
အပ္ပတ္တမာနသာ	....	.... ၂၁၉
အပ္ပမာဏာဉ် ပမာဏ	....	.... ၃၂၇
အဗျာကတဉ်	....	.... ၂၀၄

ည မှတ်တမ်းအက္ခရာစဉ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
အမျာဗဇ္ဈေ	... ၃၀၁
အဘိဓမ္မော	... ၂၀
အမဇ္ဈော	... ၁၄၅
အဝဓိ (အပါဒါန်) ၂ မျိုး	... ၆၂၂
အသဒ္ဓိယေ	... ၁၄၇
အသင်္ချေယျ တွက်ပုံ	... ၂၂၂
အသမတ္တာ	... ၂၀၀
အဿမော	... ၁၅၆
အသာဓိရာဏကရုဏာ	... ၃
အသေက္ခာဉ် (အ) အနက်	... ၃၂၅
အာယပေါတ္တကံ	... ၁၄၅
အာရောဂျ	... ၂၇၃
အာရုံဝတ္ထုထိရာဉ် ဝိကာရဖြစ်ပုံ	... ၆၀၆
အလောဋ္ဌေန္တိ	... ၁၃၁
အာသဝါ	... ၃၅၄
ဣဋ္ဌာနုဘဝန	... ၃၀၅
ဥဂ္ဂတာပနံ	... ၁၀၇
ဥဒါနံ	... ၆၉
ဥဒါနေသိ	... ၆၉
ဥပ္ပန္နာ	... ၃၃၄
ဥပါဒါ	... ၃၆၃
ဥပ္ပါဒိနော	... ၃၃၅
ဥပေတန္တံ ဥပယ	... ၅၅၄
ဥဗ္ဗိဂ္ဂါ	... ၂၁၂
ဥဘဘော သုဇာဘော	... ၁၄၃
ဥမာပုပ္ဖ	... ၇၄
ဧကတ္ထ, နာနတ္ထ	... ၂၀၉
ဧကပ္ပဟာရေနေဝ	... ၀၀
ဧကုတ္တရိယံ	... ၅၉
ဧကုပ္ပါဒစသည်	... ၅၄၇
ဝေမေဝံ (ဝ)	... ၃၂
ဩဃာ	... ၃၅၉
ဩသဓိ	... ၂၀၇
ကဋ္ဌတ္တရိကာယ	... ၁၇၄

မှတ်ဘွယ်အက္ခရာစဉ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်		စာမျက်နှာ
ကဏ္ဍိကာဝိယ	....	.... ၂၆၈
ကဏ္ဍာဘိဇာတိ	....	.... ၃၆၉
ကထာမဂ္ဂံ မဂ္ဂ၏အဖွင့်	....	.... ၄၂၀
ကမ္မန္တရံ	....	.... ၁၂၉
ကရုဏာပဓာန စသည်	....	.... ၃၉၂
ကာလံ ကတွာ	....	.... ၈၇
ကာလံ ဒိပံ ဒေသံ	....	.... ၂၅၉
ကိဗ္ဗေတ္တအဖွင့်	....	.... ၂၀၇
ကိလေသာစစ်တပ်	....	.... ၆၃၈
ကိ° မေ ဧကေန တိဏ္ဍေနအဖွင့်	....	.... ၄၀၁
ကိ° မေ ဧကေန တိဏ္ဍေန	....	.... ၁၈၆
ကုက္ကုဋ္ဌစုဏ္ဏံ	....	.... ၇၅
ကုလပရိဝုဇ္ဇာ	....	.... ၁၄၅
ကုလံ မာတုအာယု	....	.... ၂၅၉
ကုသလာအဖွင့်	....	.... ၄၉၉
ကုသလာ နစ္စဂိတဿ	....	.... ၅၀၀
ကုသလာသဒ္ဓါ၏ ဝစနတ္ထ	....	.... ၂၇၉
ကေနဋ္ဌေန	....	.... ၂၀
ကေဝလံ ဟိ	....	.... ၃၄
ကောပါနုနယ	....	.... ၂၁၀
ခယေ ဉာဏံ	....	.... ၃၈၃
ဂဏနစာရံ သမာနေန္တိ	....	.... ၅၄
ဂန္ထတော	....	.... ၂၆၈
ဂဘိရတာ, ဂန္တိရတာ	....	.... ၄၃၉
ဂဝပါနံ	....	.... ၂၃၂
ဂဟနန္တန္တတာ	....	.... ၁၆၀
ဂါမဏ္ဍလာ	....	.... ၂၅၆
ဂေါစ္ဆက	....	.... ၂၆၉
ဂေါသိင်္ဂသုတ္တံ	....	.... ၁၂၆
ဗာဠာဝိယ	....	.... ၂၆၉
ဗာဠိယာမဟံ	....	.... ၁၈၅
စက္ခုဘူတော စသည်	....	.... ၄၇
စမရီ	....	.... ၂၀၄
စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဝဏ္ဏဓာတု	....	.... ၄၆၅

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

စိနိဗ္ဗ	....	....	၇၅
စိရာယန္တိ (စိရာယန္တိ ပါဠိပျက်)	....	....	၁၆၀
ဆုဒ္ဓါ	....	....	၁၉၆
ဇန္ဓရံ	....	....	၁၅၅
ဇာနံ ဇာနာတိ စသည်	....	....	၄၅၅
ဇိန စက္က	....	....	၁၃၁
ဥေယျမဒ္ဒေသု	....	....	၅
ဋီတပဒေနေဝ	....	....	၈၃
တရားတပါး၌ ဗဟုဂုဏ်ဟောတော်မူပုံ	....	....	၆၁၆
တသဒ္ဓါ၏ အပဓာနကို ညွှန်ပုံ	....	....	၄၁၀
တာရာဂဏာ	....	....	၁၉၅
တိဒဏ္ဍ	....	....	၁၆၇
တိဒသာလယေ	....	....	၁၀
တိမိရတ်မိဂ်လ	....	....	၇၄
တိသဟသ် မဟာသဟသီ	....	....	၇၈
တုမှာဒိသော ဟိ	....	....	၁၂၄
တုလာဘူတော	....	....	၂၀၉
ထုတိပ္ပသတ္ထော	....	....	၂၁၅
ဒန္တာဝရဏံ	....	....	၈၁
ဒယာယ တာယ	....	....	၇
ဒါနအမျိုးမျိုး	....	....	၂၀၃
ဒိဋ္ဌဓမ္မေ	....	....	၅၄၄
ဒူရေ, အဝိဒူရေနိဒါန်း	....	....	၂၆၆
ဒေသနာနိဒါနံ	....	....	၁၃၉
ဒေသနာပိလာသေန	....	....	၃၄၆
ဒေါဘဂ္ဂိယံ	....	....	၆၄၀
ဓမ္မန္တရံ	....	....	၃၃၀
ဓမ္မဓာတုယာ	....	....	၂၀၁
ဓမ္မသဒ္ဓါ၏ ဂုဏ်အနက်	....	....	၂၇၈
ဓမ္မသဒ္ဓါ၏ ဝစနတ္ထ	....	....	၂၈၂
ဓမ္မဿရဝသေန	....	....	၄၆၆
ဓမ္မာအပ္ပင်္ဂ	....	....	၅၀၀
ဓမ္မိကောဉာဏာမ	....	....	၁၅၆
ရုရဂါမေ	....	....	၁၆၈

မှတ်တမ်းအက္ခရာစဉ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်			စာမျက်နှာ
ရဝသဿတံ	.....	.....	၁၉၉
နဂဝေသတိ	.....	.....	၁၅၃
န ဗျာကဘာတိ အကထိတာ	.....	.....	၅၀၉
နရမရူ	.....	.....	၁၀၃
နဟေတုယေ	.....	.....	၁၅၂
နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ	.....	.....	၄၂
နာထာနာထာနံ	.....	.....	၁၅၆, ၄၀၉
နာမံ	.....	.....	၃၇၂
နိကာယန္တရလဒ္ဓိ	.....	.....	၂၄
နိဒ္ဒိလေန	.....	.....	၇၀
နိဒါနကိစ္စံ နတ္ထိ	.....	.....	၁၃၅
နိမန္တသုဝဏ္ဏပိဏ္ဍ	.....	.....	၇၆
နိပစ္စကာရ	.....	.....	၁၆
နိဗ္ဗုတပိဏ္ဍ	.....	.....	၁၆၂
နိမိတ္တာနိ	.....	.....	၁၉၃
နိယကဇ္ဈတ္တ	.....	.....	၃၄၀
နိယတဗျာဒိတ်ရ အကျိုး	.....	.....	၂၄၇
နိယတဗျာဒိတ်ရ အင်္ဂါ	.....	.....	၂၄၅
နိယတာ	.....	.....	၃၃၀
နိရုတ္တိ	.....	.....	၃၇၁
နိရုတ္တိ၏ ပုဒ်ပြီးပုံတမျိုး	.....	.....	၆၄၁
နိသာမေထ	.....	.....	၂၆
နေက္ခမ္ပပါရမီ	.....	.....	၂၀၄
ပစ္စက္ခသိဒ္ဓဝသော သိဒ္ဓ ၃ မျိုး	.....	.....	၆၂၉
ပစ္စနိယ, ပစ္စနိက	.....	.....	၄၄၉
ပစ္စုပ္ပန်	.....	.....	၃၃၆
ပစ္ဆာဘတ္တိ	.....	.....	၈၁
ပညတ္တိ	.....	.....	၃၇၁
ပညာတော်၏ အစွမ်း ၃ ပါး	.....	.....	၁၄
ပညာသဒ္ဓါဖြင့် ယူရမည့် ပညာများ	.....	.....	၃၉၉
ပဋိသန္ဓယံ	.....	.....	၂၀၇
ပဋိသန္ဓာရော	.....	.....	၃၇၇
ပဌမဗုဒ္ဓဝစန	.....	.....	၉၂
ပဌမဝိဘတ္တိ	.....	.....	၅၁

မှတ်တမ်းအက္ခရာစဉ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်			စာမျက်နှာ
ပဏ္ဍိတကမ္မလာ	....	....	.... ၁၂
ပဏိတာ	....	....	.... ၃၂၉
ပယ်ရုဒါဟာသိ	....	....	.... ၂၀
ပရမနှင့် ပါရဒီ	....	....	.... ၂၀၁
ပရာမာသ	....	....	.... ၃၆၀
ပရိတ္တာ၏ ဝစနတ္ထ	....	....	.... ၃၂၆
ပရိယာပနာ	....	....	.... ၆၃၅
ပဝတ္ထဖလံ	....	....	.... ၁၅၇
ပဝေစ္ဆတိ	....	....	၂၁၆, ၄၉၃
ပဟူတဓန ဓညဝါ	....	....	.... ၁၄၉
ပါဠိဟာရိယ ၃ မျိုး	....	....	.... ၁၀
ပါဠိဟိရအဖွင့်	....	....	.... ၄၁၇
ပါရဒီ ၃ မျိုး	....	....	.... ၂၅၁
ပါရိစ္ဆတ္တကမူလမ္ပိ	....	....	.... ၁၁
ပါရိသေသေန	....	....	.... ၅၀၇
ပါဝစနံ သုပုဋိတံ	....	....	.... ၂၂၀
ပုဂ္ဂလော ဥပလက္ခတိ	....	....	.... ၄၁
ပုဂ္ဂိုလ် ၄ မျိုး	....	....	.... ၄၀၄
ပေယျာလံ	....	....	.... ၆၅
ဗလဝံပိတိ	....	....	.... ၆၈
ဗိလာသယာ	....	....	.... ၁၉၆
ဗောဓနေယျော	....	....	.... ၂၁၇
ဗောဓိသတ္တာနံ	....	....	.... ၁၉၂
ဗျထိတမာနသာ	....	....	.... ၂၁၂
ဗျာဒိတ်ရရာနေ ကဆုန်လပြည့်	....	....	.... ၁၉၅
ဗျာပါဒ, ဗျာဗာဓ	....	....	.... ၅၄၄
ဘဏ္ဍာဂ်ရိက	....	....	.... ၄၈၁
ဘဝဂ်ပရိဝါသော	....	....	.... ၈၁
ဘာဝနာယ	....	....	.... ၃၁၆
ဘဝပုဗ္ဗာနကြိရပုံ	....	....	.... ၂၈၆
ဘာဝပုဗ္ဗာနနိဋ္ဌေသ	....	....	.... ၅၂၀
ဘိသနက, ဘိသနက	....	....	.... ၁၆၆
ဘုရားဆုမတောင်းဘဲ ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူ	....	....	.... ၂၃၃
ဘောဇနေ အမတ္တညူတာ	....	....	.... ၃၇၇

မှတ်တမ်းအက္ခရာစဉ် မာတိကာ

ဏ

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

မဂ္ဂညာဏပဒဋ္ဌာန်	....	....	.... ၄၀၂
မဂ္ဂပုဒ်၏ ဝစနတ္ထ	....	....	.... ၃၃၁
မဂ္ဂဟေတုကာ အဖွင့်	....	....	.... ၃၃၂
မဏိတာလဝဏ္ဏ	....	....	.... ၇၅
မန္တဓိရော	....	....	.... ၁၄၉
မနောရမံ	....	....	.... ၁၄၇
မလိနာ	....	....	.... ၅၆၁
မဟာကရုဏာ ဖြစ်တော်မူပုံ	....	....	.... ၃၉၀
မဟာဗောဓိနိဒါနော	....	....	.... ၁၃၆
မဟာမုခံ	....	....	.... ၁၂၀
မဟာသဒ္ဓါ၏ အနက်	....	....	.... ၃၀၉
မဟေသိနော	....	....	.... ၄
မာတရံ ပမုခံ	....	....	.... ၁၃
မာယာမရိဖိ	....	....	.... ၄၅၀
မိစ္ဆတ္တာ	....	....	.... ၃၂၉
မုခါဒါနံ	....	....	.... ၀၂
မုဋ္ဌသစ္စံ	....	....	.... ၃၇၀
ယထာကိံ	....	....	.... ၄၄
ယထာနုမတိဝေါဟာရသိဒ္ဓိ	....	....	.... ၂၉၄
ယထာပိ	....	....	.... ၂၀၃
ယထာရုစိ	....	....	.... ၆
ယထာရုစိအဖွင့်	....	....	.... ၃၉၆
ယဒိသစေ	....	....	.... ၉၀
ယာဝဋ္ဌိဒံအနက်	....	....	.... ၃၀၀
ရိတ္တာ နုန	....	....	.... ၂၂၁
လက္ခဏ	....	....	.... ၂၀၅
လက္ခဏအဖွင့်	....	....	.... ၅၁၇
လက္ခဏ ဣတိဟာသေ	....	....	.... ၁၅၀
လဒ္ဓဂုဏဝါကျ	....	....	.... ၄၉၇
လိင်္ဂေန	....	....	.... ၁၉၇
လေးအသင်္ချေတွက်ပုံ	....	....	.... ၂၂၂
လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းအတွင်း သာသနာ ၂၄ ကြိမ်သာ	....	....	.... ၂၄၅
လောကီယာ	....	....	.... ၃၅၁
ဝဇ္ဇန္တိ	....	....	.... ၁၀၃

တ မှတ်တမ်းအက္ခရာစဉ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
ဝဏ္ဏပေါက္ခရာဘာယ	၁၄၄
ဝါကစီရံ	၁၇၀
ဝါစနာမဂ္ဂ	၅၂
ဝါလမိ	၂၀၄
ဝိသာသာဒေါ	၁၃၂
ဝိစာရမတ္တ၌ မတ္တအနက်	၃၁၃
ဝိတဏှဝါဒီ	၃၆
ဝိနာယကော	၁၉, ၄၃၂
ဝိပက္ခဘာဝမာပန္နာနံ	၃၀၇
ဝိပစ္စနသဘာဝတာ	၅၅၂
ဝိပါက၏ကံ ရှိ-မရှိ	၅၅၃
ဝိပါကန္တရံ	၁၃၀
ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ	၃၀၇
ဝိသယဇ္ဈတ္တ	၃၄၁
ဝိရလမဂ္ဂက	၁၇၃
ဝေဒေဟမုနိ	၂၁
ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်	၁၃၂
သက္ကစုံ	၁၀
သက္ကဒတ္တိယံ	၁၆၇
သင်္ခတာ	၃၅၆
သခုရံ အဇိနစမ္ပံ	၁၇၂
သက္ကာနာမည်၏ မုချ - ဥပစာ	၄
သက္ကာ၏ အသင်ရဇ္ဇီ	၃၉၅
သနိဒဿနာ	၃၄၃
သန္တုဋီ	၆၄၇
သန္တိဝေသ	၄၃၀
သပ္ပစ္စယာ	၃၄၉
သပ္ပစ္စယနှင့် သင်္ခတအထူး	၆၁၄
သပ္ပင်္ဂိဿာ	၃၄၄
သပ္ပဒေသ	၉
သပ္ပဒေသ, နိပ္ပဒေသ	၂၇၁
သဗ္ဗလဒ္ဓနာမတိက်	၄၉၆
သဗ္ဗသာမယိကာ	၁၂၂
သမ္ပဇညံ	၃၇၀

အဋ္ဌသာလိနိ အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

ဂန္ထာရမ္မ အဖွင့်

မဟေသိနော - မြတ်သော သီလ , စသည့် ကျေးဇူး , ဂုဏ်အထူးကို , ရှင်မြူး ဝမ်းသာ , ရှာတော်မူပြီးထသော၊ ယဿ(သမ္မုဒ္ဓဿ)-အကြင်မြတ်စွာဘုရား၏၊ ကရုဏာ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ သာဝက အစရှိသော အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ဆက်ဆံခြင်း မရှိသော မဟာကရုဏာတော်သည်။ သဗ္ဗေသု-ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ, အလုံးစုံကုန်သော၊ သတ္တေသု - သတ္တာတို့၌၊ ယထာရမ္မိ - အကြင်အကြင် အလိုတော်အတိုင်း၊ ဝါ- အလိုတော်အားလျော်စွာ၊ (ပဝတ္တိတ္ထ)ဝိယ- ဖြစ်တော်မူပြီးကဲ့သို့၊ (တထာ- ထိုအတူ)၊ ပညာ(ဝိ)-မဟာကရုဏာ သမာပတ္တိဉာဏ်မှကြွင်းသောပညာတော် သည်လည်း၊ သဗ္ဗေသု-ကုန်သော၊ ဧ ယုဓမ္မေသု- သိသင့်သိဘွယ်, အသွယ်သွယ် သော တရားတို့၌၊ ယထာရမ္မိ-အတိုင်း၊ ဝါ-စွာ၊ ပဝတ္တိတ္ထ-ဖြစ်တော်မူပြီ။

x x x x x x x x x

အနုသန္ဓေ ။ ။ ပရိယတ်ပါဠိတော်ဓမ္မကို ဖွင့်ပြရာ အဋ္ဌကထာ၏အစ၌ တရား တော်၏ အရှင်ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၌၎င်း , ပါဠိတော်ဓမ္မ၌၎င်း, ကြည်ညို ခြင်း ပသာဒသဒ္ဓါကို ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှါ သတ္တုပဏာမကို ပြုတော်မူလိုသော အရှင် ဗုဒ္ဓဇောသဆရာသည် “ ကရုဏာဝိယ သတ္တေသု၊ ပေ၊ တဿ ပါဒေ နမဿိတွာ ” ဟူသောပါဠိကို မိန့်တော်မူအပ် သတည်း။ [ဤကျမ်းတက်သည်“တဿ ပါဒေ နမဿိ တွာ”တိုင်ရုံ မြော်ကာ သတ္တုပဏာမကိုသာ ရည်ရွယ်သော ကျမ်းတက်တည်း။]

ချဲ့ဥားအံ့။—ယခုဖွင့်ပြအပ်လတံ့သောပါဠိတော်သည် သွာက္ခာတ(အစ, အလယ်, အဆုံးကောင်းသော) ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ဓမ္မဖြစ်၏။ ထိုဓမ္မကို ဖွင့်ပြခါနီးဝယ် ထိုဓမ္မ၏အရှင်ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ကရုဏာတော်ကျယ်ပြန့်ပုံ, ပညာတော် ကြီးကျယ်ပုံစသောဂုဏ်များကို “ကရုဏာဝိယ သတ္တေသု, ပညာယဿ မဟေသိနော” စသည်ဖြင့် ထုတ်ဖော်ညွှန်ပြ၍ ပဏာမပြုခြင်းကြောင့် ပညာဉာဏ် အခြေခံပါလာသော ဝိညာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ဤ အဋ္ဌကထာကို သင်ယူ ပို့ချခါနီးဝယ် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အပေါ်၌ ကြည်ညိုသော ပသာဒသဒ္ဓါ ဖြစ်ပေါ်၍လာ၏။

“ ကြီးမားသော ပညာတော်ရှင် မြတ်ဘုရား၏ တရားတော်သည် ချွတ်ချော် မှား ယွင်းခြင်း မရှိနိုင် ” ဟုလည်း ထို ပဏာမစကားသည် (ကာရဏူပစာရ အားဖြင့်) ဖော်ပြပြီးဖြစ်ရကား တရားတော်အပေါ်၌ ဝိညာပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကြည်ညိုသော ပသာဒသဒ္ဓါ ကိုလည်း ထို ပဏာမစကားသည်ပင် ဖြစ်စေနိုင်၏။ ထို ဘုရား တရား ရတနာတော် ၌ ပါး၌ ယုံကြည်မှုပသာဒ အရင်းခံပြီးလျှင် တရားတော်၌ (လိုက်နာသော) အားဖြင့်

(ယော သမ္မုဒ္ဓေါ-အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်။) သတ္တေသု-သတ္တာတို့၌၊ တာယ ဒယာယ - ပညာ၏ ဥပမာနဖြစ်သော ထို မဟာကရုဏာတော်သည်၊ သမုဿာ ဟိတမာနသော- ကောင်းစွာ အားထုတ်စေအပ်သော စိတ်ရှိတော်မူသည်၊ ဝါ- ကောင်းစွာ တိုက်တွန်းအပ်သော စိတ်ရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ - ရှိ၎င်း၊) (တနည်း) တာယဒယာယ - သည်၊ သတ္တေသု - သတ္တာတို့၌၊ ဝါ- သတ္တာတို့ကြောင့်၊ သမုဿာဟိတမာနသော- သည်၊ ဝါ-သည်၊ (ဟုတ္တာ- ရှိ၎င်း၊) ပါဠိ ဟိရာဝသာနမိ - တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ပြုတော်မူခြင်း၏အဆုံး၌၊ တိဒသာလယေ- တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌၊ ဝသန္တော-နေတော်မူစဉ်။

x   x   x   x   x   x   x   x

ဒယာယ တာယ၊ ပေ၊ သမ္မုဝတ္တယိ။ ။ ဤဆိုအပ်ပြီးသော ပဌမဂါထာဖြင့် ဘုရား ဂုဏ်တော်အားလုံးကို သိမ်းကြီးနိုင်သော ကရုဏာပညာတော်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ချီးမွမ်းတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသာဝကတို့နှင့် ဆက်ဆံခြင်းမရှိသော အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်ဖြင့် ချီးမွမ်းခြင်းငှါ ဒယာယတာယ အစရှိသော ဂါထာစကားရပ်ကို မိန့်ဆိုအပ် သတည်း။ ထိုဂါထာ၏ ဆိုလိုရင်းကား— “ပညာ၏ ဥပမာနအဖြစ်ဖြင့် ပြုအပ်ခဲ့သော ထို မဟာကရုဏာတော်သည် နှိုးဆော် တိုက်တွန်းအပ်သည်ဖြစ်၍ အဘိဓမ္မကထာအစဉ်ကို ဟောတော်မူသည်” ဟုလျှင်၊ [သမုဿာဟိတော ဟုတ္တာကို အဘိဓမ္မကထာမဂ္ဂံ သမ္မုဝတ္တယိ၌ လှမ်းစပ်ပါ။]

ဒယာယ တာယ။ ။ တာယ၌ တသဒ္ဓါသည် ဝုတ္တာပေက္ခ (ဆိုအပ်ပြီးအနက်ကို ငဲ့သော) တသဒ္ဓါ၊ ဝုတ္တမာနာပေက္ခ (ဆိုအပ်လတ္တံ့အနက်ကိုငဲ့သော) တသဒ္ဓါဟု ၂ မျိုး ရှိ၏။ ဤနေရာ၌ကား ဝုတ္တာပေက္ခတည်း။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ “တာယာတိ အယံ တသဒ္ဓါ ဝုတ္တဿ ပဋိနိဒ္ဓေသော ဟောတိ” ဟု ဖွင့်သည်။

အပဓာနကို ပြန်ညွှန်းနိုင်ပုံ။ ။ တသဒ္ဓါဖြင့် ပြန်၍ညွှန်းပြရာ၌ ရှေ့ဝါကျက ပဓာနကိုသာ ပြန်၍ညွှန်းပြရိုး ဖြစ်၏။ ရှေ့ဝါကျ၌လည်း “မဟာကရုဏာနှင့်တူသော ပညာ” ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်သောကြောင့် ကရုဏာသည် ပညာ၏ဝိသေသန ဥပမာနမျှ ဖြစ်ရကား အပဓာနတည်း။ ပညာသည်သာ ဥပမေယျဝိသေသျှ ဖြစ်သောကြောင့် ပဓာနတည်း။ ထို့ကြောင့် “တသဒ္ဓါဖြင့် ရှေ့ဝါကျက ပဓာနဖြစ်သော ပညာကို ပြန်၍ ညွှန်းထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော” ဟု စောဒနာဘွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား— ပညာသည် ရှေ့ဝါကျ၌ ပဓာနဖြစ်သည်ကား မှန်ပါပေ၏။ သို့သော် ထိုပညာသည် သမုဿာဟိတမာနသော အရ တိုက်တွန်းတတ်သော ကတ္တာမဟုတ်၊ ကရုဏာသည်သာ တိုက်တွန်းတတ်သော ကတ္တာဖြစ်၏။ ထိုသို့ ကရုဏာက “သမုဿာဟိတော” အရ တိုက်တွန်းတတ်သော ကတ္တာဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ “တာယ ဒယာယ” ဟု ကရုဏာအနက်ဟော ဒယာသဒ္ဓါကို တိုက်ရိုက်ပြထားသောကြောင့်၎င်း၊ ထိုဒယာနှင့် တာယ၏အရတူ သမာနာဓိကရုဏာဖြစ်သောကြောင့်၎င်း “သုတာနုမိတေသု သုဘမေဝ ဗလဝံ=တိုက်ရိုက် ကြားသိအပ်သောအရာ၊ မှန်းဆအပ်သော အရာတို့တွင် တိုက်ရိုက်ကြားသိအပ်သော အရာသည်သာ အားရှိ၏” ဟု ပရိဘာသာရှိသောကြောင့် ၎င်း၊ တာယ၌ တသဒ္ဓါဖြင့် ရှေ့ဝါကျက ကရုဏာကိုသာ ပြန်၍ညွှန်းပြရပါသည်။

သဗ္ဗသော-အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့မှ၊ ဒသဟိ စက္ကဝါဠသဟသေဟိ-
တသောင်းသော စကြာဝဠာတို့မှ၊ အာဂမ္မ - လာ၍၊ သန္ဓိသိန္ဓေန - အညီအမျှ
ထိုင်နေသော၊ ဝါ-ကောင်းစွာထိုင်နေသော၊ ဒေဝါနိ-ဥပပတ္တိနတ်၊ မြဟ္မာတို့၏။
ဂဏေန - အပေါင်းသည်၊ ပရိဝါရိတော - ခြံရံအပ်တော်မူသည်၊ (ဟုတွာ-
ဖြစ်၍၎င်း။)

မာတရံ- နတ်မယ်တော်ကို၊ ပမုခံ - အဥပုပဓာနကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ တဿာ
ပညာယ - မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်အပ်ခဲ့သော ထို သဗ္ဗညုတဉာဏ်
ပညာတော်၏၊ တေဇသာ - အစွမ်းသုံးဘော် တန်ခိုးတော်ဖြင့်၊ အဘိဓမ္မကထာ
မဂ္ဂံ- ခန္ဓာစသော တရားတို့ကို သိခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော အဘိဓမ္မာဒေသနာ
တော်ကို၊ ဝါ- သစ္စပဋိဝေဓ၏ အကြောင်းဖြစ်သော အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်ကို၊
(တနည်း) အဘိဓမ္မကထာမဂ္ဂံ - အဘိဓမ္မာကို ဟောရာဟောကြောင်းဖြစ်သော
ဒေသနာအစဉ်ကို၊ ဒေဝါနိ-ဥပပတ္တိနတ်မြဟ္မာတို့အား၊ သမ္ပဝတ္တယိ-ကောင်းစွာ
အပြားအားဖြင့် ဖြစ်စေတော်မူပြီ၊ ဝါ-ဟောတော်မူပြီ။

x x x x x x x x x
သဗ္ဗသော ။ ။ ဤပုဒ်၏ စပ်ပုဒ်ကို ဋီကာ၌ ၃ မျိုးပြထား၏။ ဤ၌ ပဌမတမျိုး
ကိုသာ အနက်ပေးထားသည်။ [၃ မျိုးဖွင့်ပုံနှင့် အနက်ပေးပုံကို ဋီကာနိဿယအဓိပ္ပါယ်
မှာ ကြည့်ပါ။]

သန္ဓိသိန္ဓေန ။ ။ သံကို သမံ ဟု၎င်း၊ သမ္မာ ဟု၎င်း ဋီကာဖွင့်၏။ ထိုအဖွင့်၏
အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း ဋီကာအဓိပ္ပါယ်၌ ရှုပါ။

မာတရံ၊ ပေ၊ ကတွာ ။ ။ ဤကတွာကို သန္ဓိသိန္ဓေနစပ်သောနည်း၊ အဘိဓမ္မ
ကထာမဂ္ဂံ ဒေဝါနိ သမ္ပဝတ္တယိ၌ စပ်သောနည်း ဟု ဋီကာ၌ ၂ နည်းဖွင့်ပြ၏။ ပဌမနည်း
အလို “မယ်တော်ကိုအမှူးပြု၍ ထိုင်နေသော နတ်မြဟ္မာအပေါင်း” ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်၍
ကတွာ၏ ကတ္တားကိုလည်း “ ဒေဝါနိ ဂဏေန ” ဟု မှတ်ပါ။ ဒုတိယနည်းအလို “မယ်
တော်ကို ပဓာနပြု၍ အဘိဓမ္မဒေသနာကို ဖြစ်စေတော်မူသည် ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ယူ၍
ကတွာ၏ ကတ္တားကို “သမ္ပုဒ္ဓေါ” ဟု မှတ်ပါ။

မှတ်ချက် ။ ။ “မာတရံ ပမုခံ ကတွာ” ဟု ဆိုသောကြောင့် “ မယ်တော်မာယာ
သည် ဘုရားအလောင်းတော်ကို ဖွားမြင်ပြီးနောက် ၇ ရက်မြောက်သောအခါ စုတေ၍
တုသိတာနတ်ပြည်၌ မိန်းမအဖြစ်ဖြင့်သာ ဖြစ်၏” ဟု ယူသောဝါဒလည်း ရှိ၏။ “မိန်းမ
မဟုတ်၊ သန္တုဿိဘနတ်သားအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်၏ ” ဟု ယူသောဝါဒလည်းရှိ၏။ ထိုတွင်
“ယောကျာ်းအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်၏” ဟူသော ဝါဒသည် ထေရ်အဋ္ဌကထာဝါဒတည်း။ ထို
ဝါဒအလိုကား “မာတရံ” ဟု ဆိုသည်မှာ ရှေးလူ့ဘဝက မယ်တော်အဖြစ်ကို ရည်ရွယ်
သည်။ အမှန်ကား နတ်သားအဖြစ်ဖြင့်သာ ဖြစ်ပါသည်-ဟု ဆိုလိုသည်။ သို့သော် ထို
ထေရ်အဋ္ဌကထာသည် ရှေးသံဂါယနာတင် အဋ္ဌကထာ မဟုတ်၊ အခြားအဋ္ဌကထာ
ဋီကာတို့၌ ထိုစကားမျိုး မရှိ။ ယောကျာ်းဖြစ်ဘို့ရန် ဆုတောင်းလည်း မလာ၊ ဓမ္မတာ
၃၀ တွင် “ဗုဒ္ဓမယ်တော်၏နတ်ပြည်၌ နတ်ယောကျာ်းဖြစ်ခြင်း” ဟူသော ဓမ္မတာ မပါ။

ဝိသုဒ္ဓါစာရသီလေန - အထူးသဖြင့်စင်ကြယ်သော အောက် အာပတ် ၅ ပုံ ဟူသောအကျင့်၊ အထူးသဖြင့်စင်ကြယ်သော ပါရာဇိက သံဃာဒိသေသ်ဟူသော သီလရှိထသော၊ (တနည်း) ဝိသုဒ္ဓါစာရသီလေန - အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော စာရိတ္တသီလ၊ အထူးသဖြင့်စင်ကြယ်သော ဝါရိတ္တသီလရှိထသော၊ နိပုဏာမလ ဗုဒ္ဓိနာ-သိမ်မွေ့သန့်ရှင်း၊ ညစ်ကြေးကင်းသော ဉာဏ်ပညာလည်းရှိထသော၊ ဗုဒ္ဓ ယောသေန- စူဠဗုဒ္ဓယောသမည်သော၊ ဘိက္ခုနာ- ရဟန်းသည်၊ သက္ကစုံ-ရိသေ စွာ၊ အဘိယာစိတော - ရှေးရှု ပျပ်ဝပ်၊ တောင်းပန်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊) [အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ-၌ လှမ်းစပ်။]

x x x x x x x x x

ခြင်း။ [အာနုဘာဝေန သောသေတွာ အန္တရာယေတို့၏ အနက်နှင့် အဓိပ္ပါယ်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ဝန္တရမ္မအဖွင့်၌ ပြထားပြီ၊ အန္တရာယ် ပယ်ဖျောက်ပုံ ကိုလည်း ထို ဘာသာဋီကာ၌ပင် အကျယ်ပြထားပြီ။]

သောသေတွာ။ ။ သုသဓာတ်သည် သုဿန (ခြောက်သွေ့ခြင်း) အနက်ဟော၊ ကာရိတ်ဏေပစ္စည်း၊ ထို့ကြောင့် ခြောက်သွေ့ခြင်း အနက်ဟော သုက္ခဝံဘတ်၊ ဏာပေ ပစ္စည်းဖြင့် “ သုက္ခာပေတွာ ” ဟု ဓာတ်ပစ္စည်း အနက်တို့ကို ဋီကာဖွင့်သည်။ ဋီကာ၌ “ အန္တရာဓာပေတွာ ” ကား သုက္ခာပေတွာကို ထပ်ဖွင့်သော အနုသံဝဏ္ဏနာတည်း။ “ ခြောက်သွေ့စေ ” ဟူရာ၌ ရှိပြီးသော အန္တရာယ်ကို ခြောက်သွေ့စေခြင်း မဟုတ်၊ အတွင်း အပ အန္တရာယ်များ မဖြစ်လာစေဘဲ ပျောက်ကွယ်နေစေခြင်းကို ဆိုလိုသည် ဟု အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ပြခြင်းတည်း။

အသေသတော။ ။ “ နတ္ထိ + သေသော ယေသံတိ အသေသာ ” ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အကြွင်းမရှိသော အန္တရာယ်များကို ရသောကြောင့် “ အန္တရာယေ ” နှင့် အရတူရကား ဋီကာ၌ “ နိဿေသေ ” ဟု ဖွင့်သည်။ သကလေကား နိဿေသေကို ထင်ရှားစေဘို့ရာ ပရိယာယ်ဖွင့်တည်း။ တောပစ္စည်းလည်း ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အနက်၌သက်၊ “ အသေသ တော - အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့် ” ဟုလည်း ပေးကြသေး၏။ ထိုသို့ပေးလျှင် တော ပစ္စည်းသည် ကြိယာဝိသေသနအနက်၌သက်ရလိမ့်မည်။ အရတူရာ၌ တဝါကျထည်းဝယ် ဝိဘတ်တူမြဲဖြစ်သောကြောင့် ထိုအနက်ကို မရူဋီကာ၌ တားမြစ်ထားပါသည်။

တောင်းပန်ခြင်း။ ။ ရတနတ္ထယပဏာမ၏ ပယောဇဉ်ကို ပြပြီးသောအခါ ပဋိညာဉ်ကိုပြု၍ တဆက်ထည်း ကျမ်းဂန်ကိုသာ စီရင်ထိုက်ပါလျက် အဘယ်အကျိုးငှါ တောင်းပန်ပုံကို ပြနေရပါသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား — အဘိဓမ္မာအဋ္ဌ ကထာကို တောင်းပန်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိသုဒ္ဓါစာရသီလဂုဏ် နိပုဏာမလဗုဒ္ဓိဂုဏ် တို့နှင့် ပြည့်စုံပေရကား ထို တောင်းပန်သော အရှင်မြတ် ကိုယ်တိုင် သူတော်ကောင်း ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တပါး ဖြစ်၏။ “ ထိုသို့ ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်ကိုယ်တိုင်က အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာ ကို စီရင်ပါရန် တောင်းပန်ရသည် ” ဟု ဆိုသဖြင့် “ ထို အဋ္ဌကထာစီရင်ခြင်းကံစွသည် မခဲယဉ်းလှလျှင် တောင်းပန်ဘွယ် မလို၊ အလွန် ခဲယဉ်းသောကြောင့်သာ တောင်းပန် ရသည် ” ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သွယ်ဝိုက်သောနည်းအားဖြင့် ပြခြင်းငှါ၎င်း၊ ထိုကဲ့သို့

